

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми/
 І.О. Давидова
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 31 » 08 2022 р.

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Соціально-економічна діагностика діяльності підприємств в умовах глобалізації
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 Економіка
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка»
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий)*

Харків – 2022 р.

Розробник: Либа В.О., доц., канд. екон. наук, доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 2 від « 31 » серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д-р екон. наук, професор
(науковий ступінь та вчене звання)

I.O. Давидова
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти.

1. Загальна інформація про викладача

Либа Василь Олексійович, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри 605.

Працює в університеті з 2012 року. За останній рік викладає наступні дисципліни:

- Стратегічний маркетинг;
- Стратегія підприємства;
- Інформаційні системи і технології на підприємстві;
- Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків;
- Потенціал і розвиток підприємства;
- Маркетинговий менеджмент.

Напрями наукових досліджень: управління та моделювання стійкості підприємства, стратегічне планування, оцінювання потенціалу підприємств.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни: 5,5 кредитів ЄКТС / 165 годин, у тому числі аудиторних – 64 години, самостійної роботи здобувачів – 101 година.

Форми здобуття освіти– денна.

Дисципліна вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – сучасні економічні теорії, основи методології наукових економічних досліджень.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – ІТ в практиці економічних досліджень, поведінкова економіка.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань, прикладних умінь і навичок щодо використання методичного апарату та інструментарію економічної діагностики для визначення стану підприємства та прогнозування його рейтингу в майбутньому в умовах глобалізації.

Завдання:

- засвоєння теоретичних засад економічної діагностики та аналітики діяльності підприємств в умовах глобалізації;
- формування навичок аналітичної діяльності з виявлення реального стану підприємства та впливів його зовнішнього середовища;
- опанування методиками оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства та його продукції;
- формування навичок діагностики діяльності конкурентів на ринку;
- дослідження стабільності роботи підприємства за різними рівнями та напрямками його функціонування;

- засвоєння теоретичних засад і формування умінь із діагностики потенціалу підприємства;
- засвоєння теоретичних засад управлінської та фінансової діагностики;
- дослідження причин відхилень фактично отриманих результатів діагностики від показників нормального (оптимального) стану суб'єкта господарювання та виявлення або прогнозування можливих наслідків зміни ефективності його діяльності;
- обґрунтування управлінських рішень щодо методів оптимізації діяльності об'єкта дослідження та діагностики з позицій забезпечення економічної безпеки підприємства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу системи взаємозв'язку узагальнюючих статистичних показників та застосувати їх методи до розрахунку в конкретній ситуації.
- Здатність застосовувати і розвивати фундаментальні і міждисциплінарні знання, включаючи математичні і наукові принципи, теорію алгоритмів, оптимізаційні задачі, чисельні методи, засоби та нотації для успішного розв'язання проблем.
- Знання основних тенденцій та наукових проблем розвитку національної економіки, галузевого виробництва і світового господарства.
- Знання типології підприємств і господарських процесів на підприємстві, менеджменту, його структури та інструментарію; здатність до вирішення проблем досягненням оптимальності і товарно-економічної рівноваги у господарських процесах, планування постачання, виробництва, оперативне планування виробництва і маркетингове планування збуту, виручки і вкладання грошових коштів.
- Здатність до створення та удосконалення економіко-математичних моделей в управлінні економічними процесами з метою прийняття раціональних рішень.
- Здатність до проведення досліджень та удосконалення різноманітних економічних систем та систем управління діяльністю суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання:

- Уміти використовувати набуті знання, за допомогою аналітичного апарату і логічного мислення, уміти застосовувати їх у наукових дослідженнях.
- Знати та уміти застосовувати міри ризику, оцінювати та використовувати їх у наукових дослідженнях.
- Уміти використовувати економічні закони у процесі наукових досліджень та постановки задач експерименту.
- Уміти демонструвати розуміння сучасних методів веденім науково-дослідних робіт, математичних методів, інформаційних технологій, методів експериментування, що застосовуються в дослідницькій практиці.
- Уміти орієнтуватися в патентній інформації і документації, досліджувати і кваліфіковано формулювати ознаки новизни в системах обробки інформації та управління, які розробляються, оформляти заявки на винаходи, вміти аналізувати технічні рішення з метою визначення їх обороноздатності і патентної чистоти.
- Уміти представляти та обговорювати наукові результати іноземною мовою (англійською або іншою, відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формах, приймати участь у наукових дискусіях і конференціях.
- Уміти надавати математичного змісту певній практичній задачі та застосовувати основні методи вищої математики до розв'язування задач.
- Уміти доводити розв'язок задачі до прийняттого вигляду - числа, графіка, діаграма та користуватись математичною літературою.
- Уміти застосовувати статистичні методи в аналізі виробничо-господарської діяльності та за результатами аналізу робити - обґрунтовані висновки і пропозиції.
- Уміти поєднувати теорію статистики з господарською практикою у прийнятті управлінських рішень.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціально-економічної діагностики в умовах глобалізації.

Тема 1. Сутність та роль соціально-економічної діагностики в умовах глобалізації.

Сутність соціально-економічної діагностики. Принципи здійснення соціально-економічної діагностики. Роль соціально-економічної діагностики в системі менеджменту підприємства. Зарубіжний досвід соціально-економічної діагностики. Вітчизняний досвід соціально-економічної діагностики.

Тема 2. Система соціально-економічної діагностики.

Сутність та властивості системи соціально-економічної діагностики. Типова структура системи соціально-економічної діагностики. Типологія систем соціально-економічної діагностики. Бізнес-індикатори в системі соціально-економічної діагностики. Принципи та чинники добору бізнес-індикаторів до системи соціально-економічної діагностики. Критерії в системі соціально-економічної діагностики.

Тема 3. Нормативно-методичне забезпечення соціально-економічної діагностики в умовах глобалізації.

Нормативно-правове забезпечення фінансового стану підприємства. Матричне моделювання цільового вибору бізнес-індикаторів соціально-економічної діагностики підприємств.

Модульний контроль.

Змістовий модуль 2. Соціально-економічна діагностика результатів функціонування підприємств.

Тема 4. Соціально-економічна діагностика результатів функціонування підприємств.

Механізм діагностики фінансового стану підприємства. Моделі взаємозв'язків між фінансовими індикаторами. Діагностика фінансового потенціалу підприємства. Аналізування чинних методик до діагностики кредитоспроможності підприємства. Механізм ідентифікування класу позичальника.

Тема 5. Діагностика загрози банкрутства підприємств.

Банкрутство: сутність та ознаки. Інструментарій діагностики загрози банкрутства підприємств. Експрес-діагностика загрози банкрутства підприємства за теорією нечітких множин.

Тема 6. Соціально-економічна діагностика перспектив функціонування підприємств.

Конкурентоспроможність підприємства: сутність та методи діагностики. Полікритеріальний метод діагностики конкурентоспроможності промислового підприємства. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та складові. Кількісно-лінгвістична діагностика інвестиційної привабливості підприємства. Розвиток як об'єкт діагностики. Механізм комплексної діагностики розвитку підприємства.

Модульний контроль.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0,5	12	0...6
Виконання практичних робіт	1...2	8	8...16
Модульний контроль	12...15	1	22...30
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0,5	8	0...4
Виконання практичних робіт	1...2	8	8...16
Модульний контроль	12...15	1	22...28
Усього за семестр 1			60...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. У такому випадку семестровий контроль проводиться у вигляді тестування за темами курсу.

Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «зараховано» (90-100 балів)

Студент виявляє глибокі і міцні знання відповідно до вимог навчальної програми. Вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Вміє застосовувати теоретичні положення під час вирішення практичних завдань. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Студенту властивий високий рівень компетентності. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються.

Оцінка «зараховано» (75-89 балів)

Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності. Студент характеризується достатнім рівнем компетентності. У відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу.

Оцінка «зараховано» (60 - 74 балів)

Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. Деякі практичні навички роботи не сформовані. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними.

Оцінка «не зараховано» (1 -59 балів)

Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Необхідні практичні навички не сформовані. Відзначається низьким рівнем компетентності. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

9. Політика навчального курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять, а також виконання індивідуального та самостійної роботи студента.

Самостійна робота включає в себе дослідження окремих питань для подальшого використання матеріалу на практичних заняттях.

У разі пропуску занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), студент може здати пропущений матеріал.

Умови освоєння курсу:

- Обов'язкове відвідування занять;
- Активність під час практичних занять;
- Підготовка до занять;
- Здача завдань у встановлені терміни;
- Бути пунктуальним, терпимим, відкритим і доброзичливим.

В рамках курсу не дозволяється:

- Пропускати заняття з неповажних причин;
- Запізнюватися на заняття (за запізнення на заняття студент не допускається на заняття;
- Порушення дисципліни на заняттях (за порушення дисципліни студент видаляється з аудиторії);
- Користування телефонами під час занять;
- Несвоєчасне здавання завдань;
- Списування при оцінюванні знань студентів (за списування на контрольному заході студент видаляється з аудиторії);

Під час модульного чи підсумкового контролю викладач оголошує загальну кількість накопичених студентом балів. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами модульного контролю на момент проведення заліку. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає підсумковий контроль за всією програмою навчальної дисципліни. Присутність всіх студентів на заліку - обов'язкова.

Студенти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільні оцінки можуть повторно скласти їх згідно графіку ліквідації академічної заборгованості.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;
- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

10. Рекомендована література

1. Кузьмін О.Є. Економічна діагностика: [навч. посіб.] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – К.: Знання, 2012. – 318 с.

2. Кузьмін О.Є. Соціально-економічна діагностика в умовах глобалізації: [навч. посіб.] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин, Л.С. Ноджак, О.С. Скибінський. – Львів: Видавництво „Львівської політехніки”, 2012. – 284 с.

3. Мельник О.Г. Системи діагностики діяльності підприємств: полікритеріальна концепція та інструментарій: [монографія] / О.Г. Мельник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 344 с.

4. Соціально-економічна діагностика підприємств: теоретико-методичні положення, лабораторні роботи та курсовий проект : [навч. посіб.] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин, О.В. Мукан, Л.С. Ноджак. - Львів: Видавництво «Центр Європи», 2016. – 234 с.